

Haberler > Yazarlar > Sedat ERGİN > 15 Temmuz katıksız bir FETÖ organizasyonuydu

Sedat Ergin

15 Temmuz katıksız bir FETÖ organizasyonuydu

15 Temmuz 2019

Yazdır Yazı Tipi

15 Temmuz darbe girişimiyle ilgili dava süreçleri devam ederken, Hürriyet yazarı Sedat Ergin, üç yılın ardından yargı sürecinde gelinen noktada akıllara takılan önemli soruları yanıtladı.

KOVUŞTURMA SÜRECİ ÖNEMLİ ÖLÇÜDE TAMAMLANDI

Soru: 15 Temmuz darbe girişimi ile ilgili davalarla ilgili süreci yakından izlediniz. Üç yılın ardından gelinen noktayı nasıl değerlendiriyorsunuz?

Bütün davaları izleyebildiğimi söyleyemem. Bu zaten mümkün değil. Ben sadece belli başlı büyük davaları izlemeye çalıştım, bazı az sanıklı dosyalara da baktım. Sonuçta genel bir gözlem olarak şunu söyleyebilirim: 16 Temmuz 2016 günü sabahı hepimiz büyük bir şok içindeydik. Üç yıl sonra geldiğimiz noktadan geriye baktığımızda, bu kalkışmayı gerçekleştiren darbecilerin çok büyük bir

bölümünün yakalandığını, adalet önünde hesap verdiklerini, bütün bu süreçte çok büyük bir mesafe kat edildiğini görüyoruz. Örneğin, şu an yargı cephesinde darbe girişimiyle ilgili sürmekte olan hiçbir soruşturma kalmadı. Açılan soruşturmanın hepsi sonuçlandı ve kalkışmanın muhtelif şehirlerdeki uzantısı olan hadiseleri konu alan iddianameler yazıldı. Bunların kabul edilip yargılamaların başlamasıyla kovuşturma sürecine geçildi. Aslında kovuşturma sürecinin de önemli ölçüde tamamlandığını söyleyebiliriz. Adalet Bakanlığı'ndan aldığım 12 Temmuz 2019 tarihli verilere göre, 15 Temmuz darbe girişimiyle ilgili kovuşturmanın toplam sayısı 289. Bunlardan 265 dosyada mahkemeler tarafından karar verilmiş. 24 dava ise devam ediyor. Bu davalarda 888'i tutuklu olmak üzere 1.965 sanık yargılanıyor. En önemli davalardan biri olan Akıncı Üssü ile ilgili dava da bunlar arasında. Bu davada 475 sanık var.

Orana vurursak davaların yüzde 92'si tamamlanmış, yüzde 8'i de sürüyor. Devam eden davaların çoğunun yıl sonuna kadar sonuçlanacağını tahmin edebiliriz. Fiili darbe yargılamalarında soruşturma-kovuşturma aşamalarının geride kalmasıyla birlikte şimdi istinaf ve temyiz aşamalarına geçiyoruz. Çıkan bazı kararlarla ilgili çekincelerimi saklı tutarak söylüyorum, her şeye rağmen darbecilerin adalet önünde hesap vermeleri anlamında kat edilen mesafenin hiç yabana atılmaması gerekiyor. Bir demokrasinin, bir hukuk devletinin kendisini ortadan kaldırmaya teşebbüs eden darbecileri yargılayarak bunun hesabını sorması ve bu suçun faillerine hak ettikleri cezaları vermesi kuşkusuz çok önemli.

TOPLAM 3664 KİŞİ MAHKUM OLDU

Soru: 'Çekincelerimi saklı tutuyorum' dediniz... Nedir bu çekinceler?

Masumiyet karinesi ilkesine inanıyorsak, yargının nihai hükmünü vereceği noktaya kadar yargı süreciyle ilgili çekinceler taşımak zaten ana kural olmalıdır, özellikle Türkiye'de yaşıyorsak... Çünkü ülkemizdeki yargı sisteminin iş uygulamaya geldiğinde, adil yargılanma hakkı başta olmak üzere hukukun çok temel ilkeleri açısından parlak bir sicili olmadığını biliyoruz. Sicilimiz parlak olsaydı zaten hala bugün yargı reformu ihtiyacını tartışmakla meşgul olmazdık. Darbe davalarındaki mahkumiyet/beraat oranlarına bakmak bile ciddi bir durumla karşı karşıya olduğumuzu gösteriyor.

Soru: Nedir bu oranlar?

Geride bıraktığımız hafta itibarıyla sonuçlanan 265 darbe davasında 6.789 sanık hakkında karar verilmiş. Toplamda 3.664 kişi mahkum olmuş, 2.609 sanık ise beraat etmiş. Kesin veri bulamadım ama beraat edenler arasında er ve erbaş grubunun da önemli bir yer tuttuğunu tahmin ediyorum. 516 sanık hakkında da 'ceza verilmesine yer olmadığına' karar verilmiş. Mahkumiyetlere baktığımızda, 1.206 sanığın ağırlaştırılmış müebbet hapis, 1.054 sanığın müebbet aldığını, 1.404 sanığa ise 1 yıl 2 ay ile 20 yıl arasında değişen hapis cezaları verildiğini görüyoruz.

Oranladığımızda çok kaba bir hesapla, geçen üç yıl içinde fiili darbe davalarında yargılanan her 100 sanıktan 54'ünün mahkum olduğunu, 38'inin beraat ettiğini, 8'i hakkında ise cezaya yer olmadığına

karar verildiğini söyleyebiliriz. Demek ki, 'darbeci' ya da 'darbeye yardım etti' diye yargılanan sanıkların sayıca hiç de azımsanmayacak bir bölümünün aslında masum olduğuna kanaat getirmiş mahkemelerimiz. Bundan savcıların en azından bir bölümünün iddianameleri hazırlarken yeteri kadar özenli davranmadıklarını, sanıkları suçlarken taleplerini çok geniş tuttuklarını, maksimalist bir bakışla hareket ettiklerini anlıyoruz.

BOZMA YÖNÜNDE KARARLAR ÇIKABİLİR

Çok önemli bir nokta daha var. Mahkum olanlar arasından da birçok sanığın istinaf ve temyiz aşamalarından sonra beraat edeceğini düşünüyorum. Zaten şimdiden böyle bir yönelişe tanıklık ediyoruz. Yani ağır ceza mahkemelerinin mahkum ettiği bazı sanıklarla ilgili kararlar hakkında A) Bölge adliye mahkemelerindeki istinaf aşamasında ya da B) Bir sonrasında Yargıtay'da temyiz aşamasında – aksi yöndeki kararlarla birlikte- 'bozma' yönünde kararlar da çıktığını görüyoruz. Bu durumda birinci derece mahkemeler için hesapladığımız oranın önümüzdeki dönemde daha da aşağı düşeceğini, beraat oranının da yukarı çıkacağını tahmin etmek hiç zor değil. Yakından incelediğim bazı dosyalarda istinaf değil ama özellikle Yargıtay'daki temyiz aşamasında birçok sanık için 'bozma' kararı çıkması beni şaşırtmaz. Yargıtay'ın darbeye yardımcı olmak suçundan mahkum edilen eski 7. Kolordu Komutanı Korgeneral İbrahim Yılmaz hakkında geçen Mart ayında 'Hükmü bozma' ve beraat kararı verdiğini hatırlayalım. Yani sürecin sonunda mahkumiyet oranının yüzde 54'ün altına inmesine hazırlıklı olalım.

Tabii hep rakamlarla konuşuyoruz. Ama işin bir de insani yönüne bakalım. Beraat eden 2.609 kişi diyoruz ve kulağımıza her şey sayılardan ibaretmiş gibi geliyor. 2.609 insandan söz ediyoruz. Bu kadar insanın önemli bir bölümünün hapse düştüğünü, bir bölümünün KHK ile ordudan ihraç edildiğini, hayatlarının alt üst olduğunu, ailelerinin, yakınlarının da bu altüst oluşu bütün sıkıntılarıyla yaşadıkları gerçeğini de dikkate almanız ve vicdanınızda hissetmeniz gerekir.

İKİ BOYUTLU BAKIŞ GEREKİYOR

Soru: Peki o zaman nasıl bakmalıyız bu davalara?

Soruşturmalarda, yargılamalarda haksızlıklar yapılmış ve yapılıyor olması nedeniyle darbe gerçeğiyle yüzleşme ve darbecilerin hesap vermeleri zorunluluğuna sırtımızı dönemeyiz. İki boyutlu bir bakış gerekiyor. Bir taraftan sonuna kadar darbecilerin üzerine gidilmesini teşvik eden, ancak diğer yandan hukukun üstünlüğü çerçevesinde bu süreçte yapılan hukuki hatalar, haksızlıklar karşısında daha özenli davranan, yaşanan mağduriyetlerin giderilmesini ön planda tutan dengeli bir bakışın yerleşmesi gerekiyor.

Tabii yaşanan mağduriyetlerin tümüyle giderilebilmesi diye bir şey yok. Mağduriyetler deyince, önemli bir kısmı telafisi hiçbir şekilde mümkün olmayan maddi ve manevi kayıplardan söz ediyoruz. Hatalı bir hukuki değerlendirme sonucu darbeci diye ordudan atılan, her şeyini kaybeden bir insana üç yıl sonra beraat ettiğinde "OHAL komisyonuna haklarınızın iadesi için başvurabilirsiniz, dilekçenizi hemen vermenizi öneririz" dediğinizde yaşadığı büyük yıkımı ne kadar telafi edebilirsiniz ki? Vicdanımız ve hukukun üstünlüğüne olan taahhüdümüz 15 Temmuz davalarının bu yönüyle de yakından ilgilenmemiz gerektiğini bize söylüyor ama madalyonun diğer yüzünü de unutmayalım...

Soru: Madalyonun diğer yüzünde ne görüyorsunuz?

Öbür yüzünde, adını ne koyduğunuz önemli değil, ister FETÖ deyin ister Fethullahçılar deyin, ister Gülen örgütü... Madalyonun öbür yüzünde ABD’de ikamet etmekte olan Fethullah Gülen’e biat etmekte olan müritlerin oluşturduğu, onun liderliğindeki kriminal bir örgütün gerçekleştirdiği, 250’den fazla vatandaşımızın ölmesine yol açan kanlı bir darbe teşebbüsü var. Bu davalar, darbeye ilgili gerçeklerin çok büyük bir bölümünün ortaya çıkartılabilmesi bakımından yararlı bir işlev gördü, aynı zamanda bu örgütü daha yakından tanımamızı sağlayacak büyük bir veri tabanı yarattı. Darbecilerin önemli bir bölümü hak ettikleri cezaları aldılar. Kuşkusuz hukuka inanan insanlar olarak darbe faillerinin de hukukun bütün güvencelerinden yararlanmalarını talep etmek durumundayız. Ancak kullandığı helikopterden bilgisayar oyunu oynar gibi halkın üzerine ateş açarak insanları gözünü kırpmadan öldüren bir pilotun sorumluluğunun ortaya konup kendisine gereken cezanın verilmesi kamu vicdanını rahatlatıyor. Ben 15 Temmuz kalkışmasının ciddiyetinin, Türkiye’nin o gece nasıl büyük bir kıyametin eşiğinden döndüğü gerçeğinin kamuoyunun bir kesimi tarafından hala bütün boyutlarıyla algılandığı kanaatinde değilim.

Soru: Neden algılanmıyor sizce?

Bunun bir dizi nedeni var. Bir kere, 15 Temmuz’dan sonra ortaya çıkan büyük toplumsal mutabakatın korunamaması nedenlerden biridir. Maalesef 15 Temmuz da ülkemizde hüküm süren kutuplaşmadan payını aldı. Buna ek olarak KHK’larla yapılan ihraçlarda yaşanan birçok haksızlık da ciddi bir sorun yarattı. Ayrıca, darbenin niteliği konusunda da bir kafa karışıklığı yaşandı, hatta bunun kurmaca bir darbe olduğu yolunda teoriler bile ortaya atıldı. Bunun Fetullahçılarla Kemalist subayların bir ittifak kurarak ortaklaşa örgütledikleri bir darbe olduğu konusunda teoriler de duyduk. Bu teoriyi bence kendi sorumluluğunu perdelemek için özellikle cemaat kanadı da dolaşıma soktu. Zaten ülkemizde komplo teorileri konusundaki özel merak hepimizin malumudur.

İncelediğim dosyalardan sonra 15 Temmuz’un katıksız bir FETÖ/PDY organizasyonu olduğu konusunda benim şahsen bir tereddüdüm yok. Ancak darbecilerin görevlendirme belgelerinde FETÖ’cü olmayan çok sayıda general ve subayın –giyaplarında- isimlerini yazmış olması, bunun geniş katılımlı bir darbe girişimi olduğu görüntüsünü yarattı. Oysa sonradan FETÖ’cü olanlar dışındaki askerlerin bu görevlendirme listelerinden haberi olmadığı ortaya çıktı. Cemaatçilerin Balyoz kumpasında hapse attıkları o dönemdeki kurmay albay Levent Ergün 15 Temmuz darbe planında ‘Tunceli Sıkıyönetim Komutanı’ olarak görevlendirmişti. Gözaltına alındı, az kalsın tutuklanıyordu. Bugün ise tümgeneral rütbesiyle Genelkurmay Harekat Başkanı olarak son derece kritik bir görev yapıyor. Demek istediğim, görevlendirme belgeleri böyle bir görüntü yarattı. O listelerde ismi geçen subay ve generallerin çoğu 16 Temmuz’dan itibaren ‘darbeci’ diye kamuoyunun karşısına çıkartıldı ve ardından hapse atıldılar, ordudan ihraç edildiler. Bir bölümü mahkum olsa da, önemli bir bölümü sonradan tahliye oldu. Ama bugün google’a girip isimlerini yazarsanız çoğunun eli kelepçeli fotoğrafları karşınıza çıkacak.

‘ARSA BAKIYORUM’ SÖZÜNE KİM İNANIR?

Soru: Darbenin FETÖ organizasyonu olmasının en önemli kanıtı ne sizce?

Adil Öksüz, Kemal Batmaz gibi sivil imamların 15 Temmuz gecesi darbenin komuta merkezi Akıncı Üssü'nde bulunmuş olmaları bile kanıt olarak tek başına yeterlidir. Kemal Batmaz derken, kendisinin 1 Ocak 2016 tarihinde ABD'de New Jersey eyaletindeki Newark havaalanında pasaport kontrolünde durumunun şüphe çekmesi üzerine mülakata alındığında, nerede kalacağını soran Amerikalı görevlilere "Pensilvanya'da İmam Fethullah Gülen'in yanında" diye yanıt verdiğini unutmamalıyız. Bu mülakatın tutanağı ABD yönetimi tarafından Ankara'ya iletilmiştir. Özetle, Gülen'in Pensilvanya'daki özel misafiri Kemal Batmaz, güvenlik kamerası kayıtlarından da görebileceğimiz gibi 15 Temmuz gecesi Akıncı üssünde 143'üncü filoda elini kolunu sallayarak dolaşüyor, darbe başarısız olunca da 16 Temmuz sabahı Akıncı üssünün civarındaki arazide jandarma tarafından yakalanıyor. "Burada ne yapıyorsun" diye sorulduğunda "Yatırım amacıyla arsa bakıyordum" diyor. Bu izahata inanırsanız Fethullah Gülen'in darbenin içinde olmadığına da inanmakta serbestsiniz...

Soru: Davaların bundan sonraki seyrini nasıl görüyorsunuz?

Özellikle Akıncı davasının da sonuçlanmasıyla birlikte artık top büyük ölçüde istinaf mahkemeleri ve daha çok da Yargıtay'ın sahasına girecek. Burada Yargıtay 16. Ceza Dairesi'nin önümüzdeki dönemde darbe davalarının seyrini bakımından son derece kritik bir işlev üstleneceğini düşünüyorum. Çünkü 15 Temmuz'da açılan yargı parantezi büyük ölçüde Yargıtay 16'ncı Ceza Dairesi'nde kapanacak. Burada Yargıtay'ın bakışının belirleyici olacağı çok tartışmalı konular da var. Komutanlarının verdiği emri yerine getirdikleri için kendilerini darbe faaliyetinin ortasında bulan askerlerin durumu özellikle kritik. Bu noktada darbe fiilinin işlenmesinde suç kastının tespitiyle ilgili kriterlerin ortaya konması çok önemli. Bütün projektörler 16. Ceza Dairesi'nin üstünde olacak. Daha sonraki süreçte Anayasa Mahkemesi'ne de herhalde çok iş düşecek? Bu arada AİHM'yi de son durak olarak unutmamalıyız.

Soru: AYM hangi alanda rol düşebilir?

Hak ihlallerini tespit etmek anlamında çok iş düşer diye düşünüyorum. Bakın, Ege Ordu Komutanlığı davasında İzmir'deki mahkeme kararını 2018 mayıs ayında açıklıyor ve gerekçeli karar 2019 ocak ayı başında, yani tam yedi ay sonra sanıklara tebliğ ediliyor. Bu nedenle istinaf başvurusu yedi ay süreyle yapılamıyor. Bu, makul bir gecikme süresi değildir ve açıkça savunma hakkının engellenmesidir. Aynı davada karar açıklanırken 143 sanığın dosyası ayrılıyor ve aradan bir yıl geçtiği halde bu sanıklar hakkında hala hüküm verilmiş değil. Bu arada az sanıklı bazı davalarda da kararın geciktiği durumlar var. Örneğin, 224 sanıklı Genelkurmay çatı davasında geçen ay karar çıktı ama geçen sonbaharda tahliye edilen Hava Tuğgeneral İshak Dayıoğlu'nun da yargılandığı Balıkesir darbe davasının 5 sanığı hakkında hala karar yok. Kısacası bu tür uygulamalar, gecikmeler açık hak ihlallerine işaret ediyor. Bu dosyaların istinaf ve temyiz süreçlerinin de uzun bir zamana yayılacağını dikkate alırsanız adaletin tecelli etmesi ciddi bir şekilde gecikecek. . Geciken adaletin ne anlama geldiği konusunda geniş bir literatür var biliyorsunuz.

YARGILAMALARINDA MAHKÜMİYETLERİN DÖKÜMÜ

* Ağırlaştırılmış Müebbet: 71 general, 813 subay, 172 astsubay, 49 uzman çavuş, 61 asker öğrenci, 24 sivil, 4 polis, 12 er

* Müebbet: 20 general, 396 subay, 117 astsubay, 142 uzman çavuş, 276 askeri öğrenci, 12 polis, 91 er

* Süreli Hapis Cezası Alanlar: 18 general, 640 subay, 232 astsubay, 283 uzman çavuş, 154 polis, 41 er, 18 sivil, 1 Mülki amir, 17 askeri öğrenci

HER YERDE HÜRRİYET

DİĞER KANALLAR

[Facebook](#)

[Twitter](#)

[RSS](#)

[Kişisel Verilerin Korunması](#)

[Hürriyet Kurumsal](#)

[Bize Ulaşın](#)

Hürriyet
com.tr

© Copyright 2022 Hürriyet Gazetecilik ve Matbaacılık A.Ş